

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Α' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 2010
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

- A1.** Ο Βιζυηνός ασχολείται με το ηθογραφικό διήγημα, όπου βέβαια εντοπίζονται οι επιρροές από τις παραδόσεις και τα βιώματα της λαϊκής ζωής στην ιδιαίτερη πατρίδα του τη Βιζύη της Θράκης. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα ακόλουθα στοιχεία στο συγκεκριμένο απόσπασμα που επιβεβαιώνουν αυτές τις επιρροές:
- α.** η λαϊκή γλώσσα και το θρακιώτικο ιδίωμα (π.χ. "ἐκατάκατσεν", "διές", "ζούλια", "κανάκευα", "ἐκακοψυχοῦσα"),
- β.** χαρακτηριστική είναι η χρήση ιδιωτισμών ("ἐκατάκατσεν ἡ καρδιά μου", "τὴν ἤθελε πιά μὴ στάξῃ καὶ μὴ βρέξῃ", "ἔγινες τοῦ θανατᾶ"),
- γ.** τοπικά ἔθιμα και λαϊκές δοξασίες ("ἔστειλα δώδεκα πονκάμισα καὶ τρία Κωνσταντινάτα", "σχωροχάρτι", "μαμή", "τὴν εὐχή τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας").
- B1. α.** Όταν ο Βιζυηνός αφηγείται ως λόγιος και πεπαιδευμένος συγγραφέας γράφει σε καθαρεύουσα, που άλλοτε γίνεται ανάλαφρη κι άλλοτε πιο βαριά κι επίσημη με αρχαιοπρεπείς λέξεις κι εκφράσεις. Στα διαλογικά μέρη, η γλώσσα γίνεται απλή δημοτική κυρίως λαϊκή με ιδιοματικούς τύπους από τη γενέθλια γη του Βιζυηνού, τη Θράκη. Έτσι τα πρόσωπα που διαλέγονται ζωντανεύουν κι αποκτούν ρεαλισμό κι αληθοφάνεια.
- β.** Χαρακτηριστικά παραδείγματα της καθαρεύουσας του Βιζυηνού στα αφηγηματικά μέρη: "ἀπρομελέτητον καὶ ἀβούλητον τοῦ ἁμαρτήματος", "ἡ τάλαινα γυνή". Ωστόσο στους διαλόγους επισημαίνουμε: "ἔλα δά, Κυρά νά διοῦμε", "καὶ νά πιά χαρά ἐγώ".
- B2. α.** "Σάν ἐγεννήθηκες ἐσύ...τὴν πῆρα στό λαιμό μου, ἐτελείωσε". Τίτλος: "Ἡ ενοχή και η προσπάθεια εξιλέωσης της μάνας".
"Ἡ ἔκμυστῆρευσις...ἀνεπιτυχεῖς". Τίτλος: "Ἡ ἀντίδραση του Γιωργή στην ἐκμυστῆρευση της μάνας".
- β.** Ο αφηγητής στο διήγημα χρησιμοποιεῖ α' πρόσωπο, εἶναι δραματοποιημένος (συμμετέχει στα δρώμενα) και βλέπει ἀπὸ ἐσωτερικὴ οπτικὴ γωνία. Αυτός ο τρόπος αφήγησης, ἡ μίμηση, ἐπιλέγεται γιὰ νὰ δοθεῖ ζωντάνια και παραστατικότητα και βέβαια γιὰ νὰ μὴ χαθεῖ ἡ βιωματικότητα κι αὐθεντικότητα της αφήγησης. Έτσι, και στην ἐγκιβωτισμένη αφήγηση της μάνας ὅπου πια εἶναι αὐτὴ ἡ ἀφηγήτρια, διατηρεῖται ἡ πρωτοπρόσωπη αφήγηση ὥστε νὰ μεταφερθεῖ αὐτοῦσια στον ἀναγνώστη ἡ τραγικότητά της ἀλλὰ και νὰ δοθεῖ ἀριστοτεχνικά το ψυχογράφημά της, με ἀκρίβεια και προπάντων με αληθοφάνεια.
- Γ1.** Ἡ ἐπιλογή των λέξεων στο συγκεκριμένο ἀπόσπασμα ἀποκαλύπτει τὰ συναισθήματα ἀγάπης, κατανόησης και βαθιάς συμπόνιας του Γιωργή πρὸς τὴ μητέρα του. Έτσι, ο ἀκούσιος φόνος κατονομάζεται "φοβερόν δυστήχημα" και ἡ ενοχή "φρικτὴ καὶ ἀμείλικτος Κόλασις". Ὁ Γιωργής γιὰ πρώτη φορὰ ἐρμηνεύει τὴ συμπεριφορὰ της μητέρας του ἀντιλαμβανόμενος ὅτι ἡ ἀγνότητα, ἡ ἀρετὴ και ἡ εὐσέβειά της πρὸς τὸ Θεό, δὲν της ἔδιναν περιθώρια ν' ἀνταπεξέλθει στο τραγικὸ συμβάν του ἀκούσιου φόνου του παιδιοῦ της. Γιὰ πρώτη φορὰ συνειδητοποιεῖ ἔχοντας ολοκληρωμένη πια εἰκόνα των γεγονότων, τὸ βαρὺ συναισθηματικὸ φορτίο και τὴς τυραννικὲς ἐνοχέες της γυναίκας που θυσιάσε ὅλη της τὴ

ζωή σε μια απέλπιδα προσπάθεια για τον εξαγνισμό της. Όλη της η συμπεριφορά δικαιολογείται τώρα από τον ώριμο Γιωργή που "νιώθει" τη μητέρα του και συναισθάνεται τον πόνο της.

Δ1. Και στα δύο διηγήματα δίνεται έμφαση στην ψυχογράφιση των προσώπων, ιδιαίτερα σε σχέση με τη μάνα. Η μάνα φαίνεται να είναι το κέντρο γύρω απ' το οποίο "υφαινόνται" οι οικογενειακές σχέσεις και κυρίως αυτές των παιδιών.

Στα αποσπάσματα των δύο διηγημάτων, οι καταστάσεις είναι παρεμφερείς, αφού υπάρχει ένα βαριά άρρωστο κορίτσι που από τη γέννα απολαμβάνει τις ιδιαίτερες φροντίδες της μάνας και της οικογένειας. Η Αννιώ φέρνει μεγάλη χαρά στο σπιτικό του Γιωργή αλλά όπως και με το Λενάκι στο Μυριβήλη, μαζί με τον ερχομό της, φωλιάζει και ο φόβος του χαμού της αφού και τα δυο κορίτσια γεννιούνται αδύναμα κι ευαίσθητα.

Οι μανάδες των κοριτσιών παραμελούν τ' άλλα παιδιά τους και δεν αντιλαμβάνονται ότι τα πληγώνουν. Η μάνα στο Βιζυηνό τον "άποκοψε" νωρίς και στο Μυριβήλη δηλώνει επιπόλαια στη μικρή Φανή "μου το ήπιατε όλο το γάλα. Δεν αφήσατε τίποτα για το Λενάκι μας".

Χαρακτηριστική είναι η αίσθηση της αδικίας προς τ' άλλα παιδιά και στα δυο κείμενα. "Αδικημένος" ο Γιωργής όπως τον λέει ο ίδιος ο πατέρας του, "έκλαιγε για τ' άδικο που της ρίχναν" η Φανή. Οι μανάδες φαίνεται να μη συνειδητοποιούν τις συνέπειες της συμπεριφοράς τους γιατί είναι απορροφημένες στον πόνο και το θρήνο τους. Στο Βιζυηνό, η μητέρα βέβαια παραδέχεται "κι εμένα η καρδιά μου ερράγιζε" όταν αδικούσε το μικρό Γιωργή, αλλά και πάλι δεν μπορεί να μοιράσει τις φροντίδες της.

Οι πατεράδες ακολουθούν τους ρυθμούς των μανάδων καθώς την Αννιώ ο πατέρας την είχε "μή στάξη καί μή βρέξη" και στο Λενάκι ο πατέρας φέρνει μια κατσίκια για να πίνει μόνο εκείνη γάλα.

Ο σπαραξικάρδιος θρήνος όμως των μανάδων "κλέβει την προσοχή", όχι μόνο του αναγνώστη, αλλά και όλης της οικογένειας που χρεώνεται πόνο κι ενοχές.